

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilstvo (administracija) in ekspedicija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenredno ob nedeljah in praznikih, ob 1/26 popoldne.

Volilna reforma v deželnih zborih.

V zadnji sesiji državnega zbora je bila sklenjena volilna reforma, ki poglobitno obsega tri točke: 1) Naj se odpravi volitev po listkih v českom velikem posestvu; petakarjem se prizna volilna pravica, volitve naj bodo po mestih in trgih, kjer so volilni okraji. Levice je odbijala to preuredbo, in sicer, kakor je rekla, zaradi prve točke, ki zadeva česko veliko posestvo, javna tajnost pa je, ker petakarjem ne zaupa. — Reforma je bila sprejeta. Sicer je ta preuredba kaj malega, a več ni bilo mogoče doseči, ker je opozicija še zmiraj trdna.

Iz državnega zbora je pa prešlo vprašanje zastran volitvenih reform v deželne zbore. To se je zgodilo, ker so na to delale konservativne in narodne ločine, a poglobitno pa zaradi tega, da se v deželni zbor voli istim načinom kakor v državni zbor. Vsakdo pa je tudi čutil živo potrebo za to preuredbo, menda ga ni odličnega liberalnega politikarja, ki ne bi spoznal, da je Schmerlingov volilni red brez vse kritike slab. Tedaj ni čuda, da je bilo po vseh deželah v ti sesiji vsaj govorjenje o preuredbi volitvenega reda! Poglejmo kako se je vedla liberalna stranka pri tem vprašanju. Federalizem, kterege liberalna stranka graja, kar le moč, je nji sedaj kaj izvrstno služil. Konservativna stranka se je držala besede, ktera je bila izdana v državnem zboru, in je glasovala za volitvene okraje in za pravico petakarjev.

A ne tako liberalci, ti se v dveh kronovinah niso ravnali jednako. — V štajarskem deželnem zboru se je večina držala načel izrečenih v državnem zboru; a branili so se le

zoper nekatere premembe, ktere je nasvetovala desnica, ker so se bali, da bi volitveni okraj v trgih na Spodnjem Štajarskem narodno ne volil, ko bi nekatere trge prišteli v kurijo mest.

Koroški deželni zbor je z veliko večino sprejel volitveno reformo za deželni zbor, pri velikem posestvu mora najnižja svota realnih davkov obsegati štiri petine vzetih iz zemljiškega davka, v volilnem razredu mest in trgov je vsak kraj tudi volilni kraj, petakarji in ti, ki volijo v srenjske zastope, so tudi volileci za volitve v deželni zbor, konečno se ima po selskih občinah, ko se jednako določi volilna pravica, pomnožiti tudi število volilnih mož takisto, kakor pri volitvah v državni zbor. Korošcem je bilo vse prav, tam se ni bati nasprotne stranke, liberalizem ima tam zavarovano trdnjavo. Potrato za pomnoženje volilnega reda si že smejo dovoliti brez nevarnosti, ali kaj porekó liberalci po drugih deželah, ker jih bodo Korošci prav dobro obsvetili! Liberalcev ne vodi svobodomiselnost, marveč samopridnost, bojé se za gospodarstvo.

Posebno so to pr iliberalcih na Gorenje-Avstrijskem prikazuje. Hoteli so konservativce prekositi, in so v podlago volitveni reformi vzeli načela, s kterimi ni bilo moč predreti v državnem zboru, ker vlada je rekla, predno se vpeljejo direktne volitve, treba prej rešiti še več nujnejših vprašanj. Z direktnimi volitvami so hoteli namreč konservativce na led spraviti. — A konservativci so rekli: dobro, a vsaka občina mora biti volitveni kraj selskim prebivalcem. Pod temi pogoji sprejmó volitveno reformo. Konservativci se ne bojé direktnih volitev, niti tajnega glasovanja, a dobro vedó, da je silno težavno vse kmete siliti za poto-

vanje v posamezne predkraje, le recimo, koliko bi volilev prišlo skupaj na mesto volitve! Najboljši kmetovalci niso posebni prijatelji volitev, in kaj bi bil nasledek temu! Liberalna stranka tega ni hotela privoliti, tedaj iz te moke ne bode kruha, ker za to ni dveh tretjin glasov. Liberalci tedaj kmetom ne privoščiijo tega, kar so tako radi privolili meščanom po trgih in mestih. Prikazalo se je zopet sijajno, kakšni svobodnjaki so ti liberalci.

Najmanj se zatajujejo Nemci na Českem, ti kar naravnost povedó, da volitvene reforme ne sprejmó, ker bi bilo njim na škodo. — Kaj bodo storili Nemci na Kranjskem, nam bode prihodnost odkrila, videlo se bode, kako jih pomirljivost navdaja. — Na Moravskem so pa znašli nekaj posebnega. Od volitvene reforme za državni zbor so sprejeli le nekaj, kar jim je najmanj nevarnega, namreč vsako mesto naj bode volitveni kraj za-se, a bojé se, da bi zaradi petakarjev bogatini zgubili kaj vpliva. Sprejmo pa resolucijo, v kteri zahtevajo, naj se potrjenje volitev vzame zastopom, a odkáže sodišču. — Moravska dežela hoče postaviti za vso državo. No, to je pa že nekaj. Pogum velja. Tako vidimo liberalce po raznih kronovinah zastopati načela — i kaj še, korist stranke, ktera še hoče dalje ostati na krmilu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. oktobra.

Avstrijske dežele.

„Tribüne“ od 13. oktobra ima v dopisu iz Ljubljane 11. oktobra naš cel uvodni članek „pro domo“ prestavljen in ga imenuje, da je „von hervorragender Bedeutung“ (velikega pomena).

Listek.

Dan slave pri Novi cerkvi.

—, 11. oktobra.

Izredno pa ljubeznjivo svečanost smo včeraj obhajali. Ob poludevetih slavila se je sv. maša, pri kteri smo zraven učencev tukajšnje ljudske šole z njihovimi predpostavljenci videli čedno število izbornih gostov iz raznih stanov. Med njimi bil je tudi c. kr. namestnik, svetovalec gosp. Haas. Razveselilo nas je pri službi božji prijetno petje drobnih šolcev. Vredni so pohvale.

Iz cerkve smo se podali v zalo okinčane šolske prostore. Ovde je pred vhodom stal zelen glavolok s krasnim nadpisom: „Živio, svetli cesar! Živio, gospod nadučitelj!“

Ravnokar omenjeni dve osebnosti ste bile povod včerajšnji slavnosti. Z odlokom z dni 10. septembra je namreč Njih Veličanstvo tu šolskemu vodji in nadučitelju, gospodu Janezu Zdolšek, za mnogoletno zvesto in uspešno de-

lovanje blagovolilo nakloniti srebrni križec za zasluge s krono.

Ko je o slavnem odlikovanju bila zvedela mlada hčerka poslavljena, je vsa začudena vrlega si očeta povprašala: „Ate! od kod pa sta si Vidva s cesarjem znana?“ — Kako sta se omenjenca soznaila, so poznaleci očetovi že zdavno vedeli, a danes navzoči gostje so imeli priložnost, dotične vzroke še slišati v šolski sobani. Imenovani svetovalec in vjedno c. kr. okrajni glavar celjski — v uniformi — je namreč rekel, da zasluge marljivih državljanov ne ostajajo prikriti, ne, za nje zve še oddaljeni svet, celó svetli cesar so zvedeli o uspešnem delovanju tistega gospoda, kteremu velja današnji dan. Vladar avstrijskih narodov zna dobro oceniti zasluge, ki si jih je poslavljeneec nabiral kot učitelj in kot občan. Govornik je potem zasluženemu možu pripel križec na prsi, v kterih, kakor je opomnil, srce vendar bije za Cerkev in domovino. Konečno „križancu“ čestita v lastnem imenu.

Potem je spregovoril okrajno-šolski nadzornik, gosp. Ambrožič, rekoč, da še ni leto

dni preteklo, kar se je pri Novi cerkvi vršila današnji okoliščini podobna slovesnost, ter pokaže na pričujočega kanonika in dekana, kteremu je Njih Veličanstvo lani podelilo viteški križec Franc-Josipovega reda. Danes meri svečanost v oslavo gospoda nadučitelja tukajšnjega. Ta danes bere sad veselja za svoje mnogovrstne zasluge, danes je čas radosti za gospoda Zdolška in njegovo družino. Z njim se raduje cela občina, saj že v tem kraju službuje dolgih 28 let ter večino srenjčanov šteje med svoje bivše učence, kteri svojo hvaležnost do skrbnega učitelja med ostalim razodevajo s tem, da so mu že večkrat zaupanje izkazali po častnih občinskih službah, kjer jim hodi na roko z besedo in z vzgledom. Današnjega prigodka se, tretjič, veselijo sodelavci na učiteljskem polju, učitelji, kterim v skrb je izročena nada bodočnosti, krhki otroci. In, četrtič, tudi sedanji učenci imajo dovolj vzroka, veseliti se, ker gledajo z zaslugami ovenčanega gospoda nadučitelja. Sklepoma je govornik spodbujal mladež, naj bi se ravnala po koristnih naukih, ki jih med njo trosi od-

Grškega kralja Jurja imenovali so presviti cesar za lastnika 99. peš polka.

Iz deželnege zboru gornje-avstrijskega. Nasvet o zadevi volitvene reforme se je po ostri debati izročil deželnemu odboru v daljše poizvedovanje. Poročilo odsekovo je hudo napadalo vladu, oglasil se je c. kr. namestnik, rekoč, da poročilo prestopa vse meje stvarne kritike, in je v imenu vlade oporekal zoper to poročilo. Poslanec Bahru je zagotavljal, da ne gre dvomiti nad cesarsko armado, kar se tiče discipline, zvestobe in jedinstva, desnica in galerija ste temu živo pritrjevali. Razrešena so bila nekatera manjša poročila. Konečno besedo so imeli deželni glavar, c. kr. namestnik in poslanec Wiser in sesija bila je končana s slavo-klici presvitemu cesarju.

Iz deželnege zboru moravskega. Prebrane so bile nekatere peticije, med temi una glavnega mesta Brna, da se prenaredi deželni volilni red, kar se tiče deželnih poslancev iz volilnega okraja glavnega mesta. Potem se je delila podpora raznim kulturnim zavodom in deželskim šolam, potem pripomoč raznim humanitarnim zavodom in društvom.

Podpolkovnik v generalnem štabu, **Milinkovič**, imenovan je za minister-rezidenta na črnogorskem dvoru.

Vnanje države.

Srbski bivši minister Christič se je ob priliki, ko je pri dvornem obedu zdravico napil, o službi sedanjega kabineta izrazil, da je v dveh besedah zapopadena in to bi bili „služba kralju“.

Na **Bolgarskem** so pomiloščeni vsi politični hudodelci, ki so se do poprave ustave pregrešili.

Na **Laškem** so do sedaj od žita, ki je šlo v malin, morali davek plačevati. Finančni minister je ta davek za vselej odpustil, za kar so mu Lahji jako hvaležni, kajti ta davek je osobito reveže grozno davil, ki že tako malokedaj do kruha pridejo.

Novine so nedavno prinesle vest, da so se **naši in rumunski vojaki** na erdeljsko-rumunski meji zbili. Resnice na vsem je le toliko, da so erdeljski žandarji neke v neki stražnici, ki na svetu stoji, o katerem še ni določeno, ali k Avstriji ali k Rumuniji pripada, nekoliko rumunskih graničarjev dobili in jih v Petroszeni odvedli. Vjeti so pa že zopet izpuščeni. Kaj tacega se v onih še ne določeno omejenih krajih večkrat pripeti in ni čisto nič novega.

Iz Bukarešta. Vladni list razglasa ostavko pravosodnega ministra Stalesco.

Novo španjsko ministerstvo je sestavljeno: De Posada-Herera, predsedništvo; Ruiz Gomez, vnanje poslove; Linares Rivas, pravosodje; Gallostra, denarstvo; Moret, notranje

poslove; Lopez Dominguez, vojno; Sardaal, javna dela; Suarez Inelan, naselbine; namestni admiral Valsearcel, pomorstvo.

Francoski zbornici stopite skupaj 22. t. m. Ministerski list „Paris“ piše, da še niso med sabo gotovi, kako (v kaki obliki) bodo podali zbornici, ko se snide, razjasnila o dnevnih vprašanjih, vendar se ministerstvo noče ogibati debatam, ki bi utegnile nastati, marveč hočejo, ako bode treba, stvar pospešiti, da zbornici ne boste trosili časa z nepotrebnimi razpravami. — Radikalci so razjarjeni zaradi imenovanja Campenona za vojaškega ministra. General Campenon je bil vojaški minister pod Gambetto, ker je slovel za energičnega moža in Gambetta je hotel tačas radikalce neškodljive napraviti. Taisto pripoveduje tudi o Ferryjevem kabinetu.

Ruska vlada zasegla je v Varšavi **nihilističen zavod**, kjer so se mlade gospice izobraževale, ter načelnico in nekaj učenk zaprla. Našli so mnogo prepovedanih časopisov nihilistične vsebine. Zavod je bil pod posebnim pokroviteljstvom cesarsko-ruske družine, sicer pa, kar se ravno javne morale tiče, ne posebno na dobrem glasu. Častniki od gardinega polka, ki je v Varšavi, imeli so prost vstop v zavod in mnogo gojenk se je zaradi njih samomorno vstrelilo.

„Črni prapori“ so Son-Tay že po večem zapustili. K temu so jih deloma Francozi, še več pa hude bolezni, ki so se med njimi izlegle, primorale. Kakor se piše, je menda vsak deseti mož ali umrl, ali pa v boji padel. Francozi se sedaj na Bac-Ninh pripravljajo, ki je po kitajskih vojakih zaseden, in se nadjajo, da jih tudi kmalo preženejo, in mislijo, da bodo kmalo v posesti celega Anama.

Izvirni dopisi.

Iz Sorice, 12. oktobra. „Schulverein“ poslal je v spodnje Danje svojega nemškega učnika 9. t. m. Rojen je Kranjec, kje ravno, ne vem; mlad tudi, torej so ga vjeli. Kraj mu je bil povšeči, nikakor pa ne ljudje, najmanj gospodinje v Danjah, ki so ga tako obdelovale s svojimi jeziki, da je hitro šel zopet nazaj, od kodar je prišel. Nemška šola v Danjah tedaj ni imela več, kakor pol dne nemškega učitelja. Menda bo zdaj vsaj „Schulverein“ s svojimi pristaši verjel, da za njegove namene v soriški občini ni več tal.

Iz trnovske fare na Notranjskem, 10. okt. Po dolgem večmesečnem čakanju ima naša fara zopet svojega župnika in bistriska dekanija svojega dekana, preč. gospoda Janeza

Urbančeka. V torek 2. t. m. so naš novi župnik in dekan v Trnovo dospeli ter so bili jako slovesno in prisrčno po faranih sprejeti. Bistriški in trnovski gospod župan sta se bila gospodu do Št. Petra naproti peljala. Na trnovskem kolodvoru so drugi župani, veljavni možaki, cerkveni starešine na čelu množine ljudstva, gospoda dekana sprejeli, ter proti Trnovemu spremili. Tudi šolarji z gospodi učeniki so bili pred vasjo s cvetličnimi šopki v rokah ob straneh ceste v dolgih vrstah razvrsteni, in belo oblečena deklica je gosp. dekana pozdravila ter jim podala lep šopek cvetlic. Mnogo majev je kinčalo cesto, in trije lepi slavoloki s primernimi napisi so bili na potu do farne cerkve postavljeni. Med zvonjenjem in pokanjem možnarjev so se bližali g. dekan farni cerkvi. Tukaj je bil blagoslov s presv. Rešnjim Telesom po gosp. dekanu podeljen — in ljudje so se razšli veseli in zadovoljni, da imajo zopet župnika, dobro znanega in priljubljenega gospoda Janeza Urbančeka, kateri je pred 14 leti kot duhovni pomočnik dolgo let v Trnovem pastiroval. Roženkransko nedeljo je bilo slovesno umestjenje novega župnika in dekana. Cerkev je bila z zelenjem in cveticami krasno okinčana. 11 gospodov-duhovnikov je pri altarju gospodu dekanu azistiralo. V lepem govoru je razložil sila veliki množici poslušalcev, kaj hoče on svojim faranom biti, in kaj želi on od svojih faranov. Pri veselem obedu je bilo mnogo lepih napitnic. Navdušeno smo se spominjali svetega očeta Papeža, kateri nam so v praznik sv. Rožnega venca, katerega smo ta dan obhajali, tako obilnih dobrot in milosti podelili, ako Marijo v gorečih prošnjah na pomoč kličemo. Spominjali smo se tudi presvitelega cesarja, čigar god se je omenjeno nedeljo po deželi obhajal. In tako je bila sklenjena lepa slovesnost, ktera bo še dolgo v spominu trnovskim faranom ostala. Novemu gospodu dekanu pa zakličemo iz srea: „Ad multos annos!“

Iz ilirske Bistrice. V soboto 13. t. m. je blag. g. okrajni glavar postonjski našima županoma gg. Aleksandru Ličanu in Jožefu Potepanu slovesno pripel srebrni križec s krono za zasluge. Omenil je na kratko gosp. glavar zasluge posavljenih možakov, in ona sta se ginenega srea preponižno zahvalila Nj. Veličanstvu, premilostljivemu vladarju. Gosp. Ličan,

likanec, da bodo tudi otroci, kakor gospod nadučitelj, ves čas svojega življenja dobri kristjani, zvesti udje Cerkve in države.

Sree poslušalca moral je — hočeš, nočeš — ganiti prizor, ko je odlikovaneec, naprosivši gospoda vladnega komisarja, naj zahvalo za izkazano odlikovanje dobrosrčnemu vladarju blagovoljno naznani, obrnil se proti razpeli z zelenjem ovenčanemu in gledal križ pa pod istim visečo s cveticami prepreženo podobo preblazene Device ter z iskreno krščanskim navdušenjem blizo izustil pretresljive besede: „In Ti, Jezus! pa Marija! Vama se imam posebno zahvaliti, da me je zadelo nepričakovano plačilo; na Vaju sem po svojih slabih zmognostih velikokrat mislil, na Vaju sem se zanašal, da bodeta mene podpirala pri spolnovanji dolžnosti, ki jih imam kot kristjan in učitelj. Odkritosrčno povem, da sem se vzprijetih dobrot s hvaležnim srcem še danes pri najsvetejši daritvi sv. maše spominjal.“ Zatem se je obrnil do zbranih gostov, zahvalivši se za čast, ki so mu jo dali na znanje s prijateljskim prihodom.

V šoli smo najimenitnejši del slovesnosti zaključili z odpevanjem avstrijske hime, pa z razdelitvijo dnevu primernih „spomenic“. Zadnje je v največje zadovoljstvo naglo preskrbela „katoliška bukvarna“ v zvezi z istoimenno tiskarno.

Pokanje možnarjev se je po hribih in dolinah razlegalo celi mili dan, da so celo spodaj v tartaru postali slabe volje. Ob 1/2 11. uri se je namreč zemlja zazibala, čutili smo — potres. Gospode, ki so bivali v sobi prvega nadstropja v dekanovinskem pošlopji, je strah — sicer ne potreben — zapodil pod prsto nebo. Pravijo, da je gibanje trpelo kje tri sekunde. Od sv. Martina v Rožni dolini smo čez dobro uro isto poročilo dobili.

Pri skupnem obedu se je izmed venca prijatelj in tovarišev slavljenčevih vrstila, se vé da, napitnica, ena za drugo. Bile so vradne in družbeno-prijateljske. Ne smemo prezreti zdravice gospoda okrajno-šolskega nadzornika. On je povdarjal, da pri vzgojevanji mladeži morajo složno delovati trije najimenitnejši činitelji: Cerkev, šola, družina. Medsebojni

složnosti rečenih faktorjev povzdignil je kupico. Ali kolo časa je nagloma poteklo. Vtapljajoči se dan razločil nas je od ljubeznjivih visokih gostov, zapustili so nas p. n. gg. Juvančič, Haas, Ambrožič. Zaostali smo se do trdega mraka bratovski razgovarjali o raznovrstnih zadevah. Da sitni radovednosti eno perot pristrižemo, recimo, da so razven že imenovanih treh vdeleževalcev pri slovesnosti bili sledeči gospodje: Agrež, Bratuša, Brezovnik, Gajšek, župan Goričan, odbornik Jamnik, Jarec, Koderman, Lanjšič, Pillich, Plankar, Prekoršek, Nepič, Sijanec, Voh, krajno-šolski nadzornik Vrtnik, Žolnir in — („zavrhljanskemu samotaru“ — hvala za kompliment! — na znanje) še nepatentirani „častni dopisnik“.

Zelo radi bi načrtali vse dobre in blage misli, ki so v našem krogu večeraj zapuščale srčno omrežje. Toda preobširni bi nastali. Zato zabiležimo samo nekatere občutke, ki jih je slavljenec razlival iz izvirka v svojem sreč. V spomin je klical čase, ki so se že zdavnaj potopili v morje večnosti, oziral se je po sedajnosti ter še malo namignil v bodočnost.

kot veliki trgovci, zaklada in upuje vsem malim prodajalnicam, celega okraja skoraj, moko in druge stvari, ravno tako v slabih letih upuje pošteno in po ceni živež siromašnim kmetom; zidal je po svojem trudu cerkvi zvonik itd. G. Potepan je zelo priden in za blagor občanov vnet župan. Oba sta vrla narodnjaka in dobra kristjana, zvesta sina sv. cerkve in domovine. O poludne je bil slavnostni obed pri gosp. Ličanu, kterege se je vdeležil gosp. glavar, skoraj vsi uradniki, učitelji, dva dekana in štirje drugi duhovniki, vsi občinski odborniki in mnogo drugih odličnih oseb. Mnogo lepih napitnic na presv. cesarja, na odlikovana, glavarju, dekanu, c. k. sodniku in vsi družbi je bilo navdušeno sprejetih. Bog živi naša župana v prid občinam in dragi domovini! x.

Iz Vipave, 14. okt. Včeraj je šel popoldne okoli 5. ure proti domu Jak. Leban, posestnik iz Mrzlega Loga nad Colom, z nekim mu neznanim človekom. Med Sanaborom in Colom pa povabi neznanec Lebana, naj ideta malo na stran v goščavo, češ, da mu pokaže Prelesnikove bankovce. Ko sta nekoliko iz pota, pa vzame neznanec samokres iz žepa ter pomeri v glavo Lebanu. Ker ga pa ni zadel, ga je ali z rogom samokresa ali kamenjem (to ne vé ranjenec povedati) hudo na glavi ranil. Na več krajih mu je čepinjo prebil, kakor tudi na očesu močno poškodoval, ter mu 115 gl. gotovine vzal, ter vbežal. Ranjeni je komaj ves v krvi do bližnje hiše na Col prilezel, kjer so mu rane spirali. Kakor pravijo, so ga že v sv. olje djali in bode težko ozdravil. Sumi se, da se mora tod okoli cela družba tolovajev klatiti, ker so prav v kratkem tudi gozdarja na Nanosu okradli, ter se je eden sam žandarmeriji naznanil. Zares žalostni časi!

Križovo poleg Kostanjevice, 12. oktobra. Od naše narodne stranke smemo pač pričakovati, da bode nastopila potboljšanja gmotne potrebe ljudske, in res zadostno pozdravljamo prve prikazni tacega delovanja. Prav toplo priporočamo predlog g. V. Pfeifer-ja, da bi se sprejela cesta od Kostanjevice proti Krškemu med državne ceste. Če tudi reč še ni gotova, vendar je dobro znamenje, da se je v zboru dobrovoljno sprejela, tedaj imamo upanje, da se bode tudi uresničila. Enako veselega pomena nam je predlog poslanca Šukljeja za vinorejsko šolo

v Krškem, ktere, kakor si ti cenjeni „Slovenec“ že enkrat povdarjal, močno potrebujemo, posebno zaradi umetnega kletarstva in to zlasti v slabih letinah, ktere nam veliko rajši in pogostejši prihajajo memo dobrih. Gotovo so enaki predlogi stokrat boljši za deželo, kakor najbolj učeni govori, da bi se vrgle volitve nekterih nemškutarskih poslancev. Praktično delovanje za korist ljudstva bode našim nasprotnikom tudi najhujši vdarec.

Ako sem omenjal, da potrebujemo vinorejske šole posebno v slabih letinah, to nikakor ne velja o letošnji. Ustrašilo nas je bilo že slabo vreme preteklega tedna; toda hvala Bogu, da se nam je zopet zvedrilo še o pravem času! Ravno zdaj o trgatvi imamo najboljšo, najugodnejše vreme. Vina bode sicer manj, po nekterih krajih precej manj kakor lansko leto, bode pa dobro. Že tako zvani „podberin“ (prvi pobirki gujilega in nagnjitega grozdja) je že nekterim precej v lase segel, smemo se pač nadejati, da bode zdravo in posebno v tako ugodnem vremenu spravljeno vino še veliko močnejši. Naj bi bila le tudi cena taka, da bi se vendar ne obdelovalo zastonj, kakor se je godilo n. pr. lansko leto.

Prikazala se nam je pa tudi že zdaj žalostna prikazen. Mislite znabiti filoksera? Ne, hvala Bogu, ampak „vinska tatvina“. Ako se to godi že zdaj, kaj bode še na pomlad, ko se bode nahajalo vino le v malokterih kletih! Britko se človeku stori pri sreč, videti, koliko stane vinorejca vinska kaplja ne samo v potu, ampak tudi v novcih, in vendar pred mladimi postopači ni varna; še bolj žalostno je, da se takim postopačem, ako jih zasačijo, po jetnišnicah godi boljše, kakor davkoplačevalcem, ki mnogokrat v najhujšem delu si enkrat na dan ne dobi gorke jedi. Z našim enostranskim humanizmom smo prišli že tako daleč, da si davkoplačevalec takih potepuhov celo naznaniti ne upa, ampak — smešno naj bi ne bilo tako žalostno — da si posestniki prizadevajo celo postreči takim postopačem, prihajajočim memo hramov, da jim potem vsaj vrat ne vlomijo in večje škode ne prouzročujejo. Tudi pomenljivo znamenje socialnih razmer!

Bodi mi dovoljeno izreči še eno željo. Gotovo bi cenjeni „Slovenec“ močno vstrezel marsikteremu svojih čitateljev, ko bi colj na

drobno donášal obravnave in govore deželnih poslancev. Posebno tisti, ki bivamo oddaljeni od središča naše domovine, se zanimamo gotovo za to, kar se govori in godi v deželnem zboru, ker po drugih potih ne zvemo nič. („Ne objavljajte govorov poslancev „per longum et latum“; dovolj je, da prinašate le posnetek obravnave, toliko da vemo, kaj se godi,“ pisal je naročnik tudi pretekli teden. Kterege naj ubogamo?“ Vredn.)

Domače novice.

(Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji.) Č. g. Vavpotič ne gre na Kočevsko Reko, ampak v Metliko za kaplana.

(Dnevni red XII. seje deželnega zbora kranjskega 16. oktobra ob 10. uri dopoldne.)

1. Branje zapisnika 10. seje deželnega zbora dné 11. oktobra 1883. — 2. Naznanila zborničnega predsedstva. — 3. Poročilo odseka za volilno reformo o prenapredbi deželnega volilnega reda. (Priloga 41.) — 4. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Alojzija Malenška za podporo. — 5. Ustno poročilo upravnega odseka o § 5. letnega poročila

(Narodni klub) ima danes zvečer ob šestih sejo, v kateri bo pretresoval jutranji dnevni red.

(„Laibacher Wochenblatt“) se v svoji zadnji številki posmehuje onim poslancem narodne stranke, ki so glasovali za potrditev volitve velikih posestnikov, oziroma Dežmana, dr. Schreya in dr. Maura. ter pravi, da so to storili le po „silnem vladnem pritisku“ (Hoehdruck der Regierung). Razen tega ima še več zbadljivih besedi za vlado in za poslance, videti je, da tega ni pisal Konškov sin, ampak roka nekega nemčurskih generalov. Današnja „Laibacherica“ odgovarja prvemu članku, ki je imel naslov „die besiegte Majorität“ (premagana večina) ter pravi, da je pisan iz jeze zavoljo tega, ker narodna stranka ni storila ljubavi nemškutarjem s tem, da bi bila ovrгла volitev in tako dala nemškutarjem kranjskega zbora priliko: med vsemi nemškimi narodi prvim poskusiti politiko odtegovanjisko (abstinenčno), namreč pobrati kopita in oditi iz zbora, potem pa upiti po svetu, kako so nemci na Kranjskem zatirani; zdaj pa ne bodo imeli povoda k takemu

Slavljenec danes ni pozabil spoštovanja in pristrčnosti razodeti pokojnemu Slomšku, kateri ga je pred 20 letmi prvi odlikoval s častnim naslovom „vzglednega učitelja“. Na ta mlin je bistro vodo napeljal gosp. Jarec, učitelj pri sv. Jurji, ter v obširnem govoru „sicer mrtvega, a vendar neumrljivega Slomška“ poveljeval kot „vzglednega kristjana, vrlega voditelja duhovnikov, pa pedagoga, ki mu ne najdemo vrstnika kjer bodi“. Za dobro ves vneti govornik je obžaloval, da se je za nagrado, ki jo je učiteljsko društvo ptujskega okraja razpisalo za najboljša dva sostavka, kjer bi Slomšek bil naslikan kot pedagog, — svoje obžalovanje je v sočutji s poslušalci izraževal gledé prikazni, da se je za razpisano darilo oglasil samo — eden tekmovalce! Skromna beseda je še istodobno dobila nekoliko kosti in mesa; zbranci so na altar domoljubja položili darove, kakoršni jim delajo čast.

Ob drugi priliki je voditelj dneva segnil po „rožicah“ in „koprivah“, ki so rastle v njemu za oskrbovanje izročnem vrtu. Z obojimi „rastlinami“ imel je veliko skrbi; a veselil ga, da je „kopriv“ neznatno število v pri-

meri z lepoduhtečimi „rožicami“, večina teh biva v občini, mnogo jih je pa razstreseno na vse vetre. Izmed pol stotine čestitek, ki jih je dobil, ga je razveselil posebno še nek telegram. On slovê: „Z ginjenim srcem se danes vdeležujem žalibog samo v duhu, a vendar z iskreno ljubeznijo, hvalečnostjo in visokim spoštovanjem Vaše slovesnosti, kakoršna učitelju le izredno zasveti. Kar so presvitli cesar Vam v zasluge priznali, to smo mi čutili in bomo čutili do groba, kako kako nas je Vaše preblago sree ogrevalo nekdanj v šoli in potem v prijateljskem občevanju. — Bog Vas naj ohrani krepkega na duhu in telesu ter v sreči še mnogo let v blagor ljube mladine, v blagor nam predrage Nove cerkve.“ Tako so med ostalim čestitale tri „rožice“, ki sedaj cvetijo v Mozirji; prva je nadučitelj, druga učitelj v okolici, tretja je telegrafistica.

Še v prihodnost se je odlikovaneec ozrl. Rekel je, da se boji smrti. Nasproti stoječi mlad učitelj se je vmes oglasil: „Jaz pa ne“. „Tudi jaz, dokler sem bil mlad, se nisem smrti tako bal, kakor zdaj; strah me obhaja vsakega večera, ko premišlujem o zadnjem trenutku

življenja in o sledeči sodbi, ki me čaka“. Že za enega človeka, pristavil je, račun lahek ne bode; koliko odgovornost bo še le imel učitelj, kteremu se od leta do leta izroča stotina nedolžnih dušic! To so evetlice, ki jih mi učitelji moramo pripravljati za nebeški vrt.“

Bog živi učitelja, kteremu takšne besede v srcu vrejo ter iz resnicoljubnih ust grejo! Bog živi vse somišljenike!

Neprizanesljivi prihod temne noči nam je prerazal vez bratskega občanja, morali smo si podati reke.

V prijaznem krogu naše družbe videl si duhovnika, učitelja, kmetovalca. Razni stanovi prav lahko bivajo eden zraven drugega ter delujejo za skupni blagor Cerkve in domovine. Ne zahteva se drugo, kakor — blaga volja. Tega pa ne bo manjkalo, kadar za podlago služi nepremakljiva beseda Kristova. In če želimo skratka izraziti značaj slavnega dneva pri Novi cerkvi, moramo si z radostnim srcem za slovo vzeti priznavanje, da je od začetka do konca vejal duh — popolno krščanski.

nagajanju, k večemu, če jo pobrišejo ven, ko pride na vrsto volilna preuredba, kar bo jutri, — ako ne bo odložena. — Sploh je politično stanje, kar se tiče našega deželnega zbora, zelo napeto, vse čaka radovedno, kak kruh bo iz testa, ki se je oni teden umesilo.

(Pogreba gosp. Schreinerja) vdeležilo se je v soboto veliko ljubljanskega občinstva iz vseh stanov — dokaz, kako čisla naše mesto res zaslužne in mirne meščane, naj bodo že kakoršnega koli rodu.

Razne reči.

— Iz Celja se nam naznanja, da je službo farnega organista v Celji dobil izvrsten muzik in ceciljanec g. J. Gregorič, dozda pevski vodja mestnega farnega kora v Radgoni. Upamo, da bo to imenovanje v velik prospeh pravega cerkvenega petja na južnem Stajarskem. V to pomozi Bog in sv. Cecilija.

— „Soča“ od 12. oktobra izšla je zaradi včerajšnje slovesne intronizacije mil. gosp. knez nadškofa goriškega, dr. Alojzija Zorna, v slavnostni obliki. Cela prva stran je krasen in navdušen pozdrav višjega duhovna.

— Potres, ki se je oni dan v Zagrebu in Celji javil, čutili so tudi nekoliko pozneje po Moravskem.

Statistika hudodelstev v letu 1881.

(Konec.)

4. Ponarejanje pravic:

v mesecu	kristjanov	židov
januar	3	2
februar	2	—
mare	1	2
april	1	—
maj	2	2
junij	3	3
julij	4	1
avgust	4	2
september	2	4
oktober	8	6
november	1	3
december	2	3
skupaj	33	28

1 hudodelec na 640.156 kristjanov; 1 hudodelec 35.910 židov.

5. Goljufija in goljufna krida:

v mesecu	kristjanov	židov
januar	40	25
februar	30	29
mare	47	31
april	45	24
maj	50	34
junij	49	34
julij	49	30
avgust	16	13
september	48	31
oktober	56	37
november	60	49
december	64	39
skupaj	554	376

1 hudodelec na 38.132 kristjanov; 1 hudodelec na 2.674 židov.

6. Tatvina in vdeležitev tatvine:

v mesecu	kristjanov	židov
januar	29	12
februar	21	21
mare	32	25
april	27	18
maj	30	30
junij	32	25
julij	25	14
avgust	28	8
september	35	27
oktober	51	28
november	56	43
december	79	41
skupaj	445	292

1 hudodelec na 47.472 kristjanov; 1 hudodelec na 3.528 židov.

7. Javno nasilstvo:

v mesecu	kristjanov	židov
januar	15	4
februar	11	2
mare	27	2
april	24	3
maj	29	2
junij	22	7
julij	24	8
avgust	5	3
september	9	4
oktober	9	5
november	11	8
december	12	7
skupaj	198	55

1 hudodelec na 106.692 kristjanov; 1 hudodelec na 18.281 židov.

8. Izneverenje:

v mesecu	kristjanov	židov
januar	18	4
februar	15	2
mare	13	2
april	18	3
maj	15	2
junij	12	7
julij	12	8
avgust	2	3
september	3	4
oktober	1	5
november	5	8
december	6	7
skupaj	120	55

9. Razžaljenje veličanstva, motenje vere, podkupljivost v službi:

v mesecu	kristjanov	židov
januar	12	9
februar	6	3
mare	2	3
april	12	4
maj	5	4
junij	10	9
julij	18	11
avgust	2	1
september	2	2
oktober	5	2
november	6	3
december	5	4
skupaj	85	55

Znamenito je, da je v hudodelstvih: 4. ponarejevanje pravic; 5. goljufija; 6. tatvina; 8. izneverenje in 9. razžaljenje veličanstva, motenje vere in podkupljivost trinajst in pol tolikrat židov kakor kristjanov prizadetih. Od 22.130.684 prebivalcev je namreč 21.125.179 kristjanov in 1.005.505 židov.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 14. okt. Cesarjevičina podala se je danes prvič iz svojih sob v spremstvu cesarjeviča v grajsko kapelo, da je bila pri slovesnem zahvalnem duhovnem opraviilu. Potem sta sprejela oba deputacijo dunajskega mesta, ki jima je prišla čestitat ter prinesla krstno darilo.

Dunaj, 14. okt. Glavni vrednik časnika „Tribüne.“ J. S. Skrejšovsky, je umrl.

Szegedin, 15. okt. (Potovanje cesarjevo.) Sprejemši deputacije vozil se je cesar s kraljevim komisarjem Tiszo na strani in še v spremstvu ministrov Tisze in Orezi ter svojega generaladjutanta Mondelna po mestu, pa le malo časa, ker je preveč dež lil. Potem je bil dvorni obed za 70 povabljenih.

Zvečer bila je predstava v gledišči, ki se je naredila za lepo narodno slovesnost. Po prologu ovenčali so cesarjevo podobo ob neprenehljivem vriskanju; vse se je odkrilo. Veličanstvo poslušalo

je predstavo Doczinjeve igre „Zadnja ljubezen“ z živahnim pripoznavanjem. Igralci so bili v prekrasnih ogerskih nošah.

O posameznih prizorih je vse zavrisovalo navdušeno „eljen!“, kaj tacega se še ni slišalo. V res čarobni rasvltlavi bilo je gledišče prav čudovito videti. Cesar ostal je do konca, potem pa odšel ob navdušenem vriskanju množice.

Potem je cesar zopet prevozil nekoliko čudovito rasvltljenega mesta, ki je bilo kar potopljeno v morji luči. Na več hišah in palačah so bili transparenti s podobami Njih Veličanstev, cesarjeviča in cesarjevičine s pomenljivimi napisi.

Nektere palače so bile tako krasne, da se človek mora čuditi. Vkljub neprenehoma hudemu dežju se gnjete množica po ulicah in navdušeno ploska in vriska.

Madrid, 14. okt. Novo ministerstvo bo v okrožnici prefektov (načelnikov posameznih delov Francoske) razvilo svoj program. Obsegal bo: Tiskovno svobodo, pravico prostega zbiranja, civilni zakon, porotne sodnije, naredbe o svobodi podučevanja, splošno volilno pravico, popravo ustave, vredjenje vojne, colno zvezo s Portugalsko, trgovinsko pogodbo z Angleško; vsaka zveza v Evropi se odbije, s Francosko ostati jo v prijateljstvu.

Dunajska borza.

13. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 50	kr.
Sreberna „	79 „	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „	35
Papirna renta, davka prosta	92 „	90
Ogerska zlata renta 6%	119 „	50
„ „ 4%	87 „	30
„ papirna renta 5%	85 „	95
Kreditne akeije	160 gld. 289	80
Akeije anglo-avstr. banke	120 gld. 108	—
„ avstr.-ogerske banke	841 „	—
„ Länderbanke	105 „	80
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	635 „	—
„ državne železnice	317 „	—
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	224 „	10
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103 „	10
„ Ferdinandove sev.	105 „	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 119	—
„ „ 1860	500 „	131
Državne srečke iz l. 1864	100 „	167
„ „ 1864	50 „	166
Kreditne srečke	100 „	168
Ljubljanske srečke	20 „	23
Rudolfove srečke	10 „	19
5% štaterske zemljišč. odvez. obligac.	104 „	—
London	120 „	10
Srebro	— „	—
Ces. cekini	5 „	69
Francoski napoleond.	9 „	52
Nemške marke	58 „	80

Zahvala.

Za mnogoštevilno vdeležbo pri pogrebu mojega nepozabljivega soproga, gospoda

Mateja Schreiner-ja,

mešč. pasarja, srebrarja in hišn. posestnika,

in za veliko lepih podarjenih vencev izrekam vsem, ki so se vdeležili pri tem, svojo globoko čuteno zahvalo, posebno še mestnemu zastopu ljubljanskemu, „pomožnemu društvu“, potem „društvu katoliških rokodelskih pomočnikov“ in „katoliškemu društvu“.

V Ljubljani 15. oktobra 1883.

Eliza Schreiner.